

POSTANOWIENIE

Dnia 6 listopada 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Góra-Błaszczkowska

w sprawie z powództwa A. K.

przeciwko M. N. w K.

o odszkodowanie za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę,
zadośćuczynienie w związku z mobbingiem i odszkodowanie za naruszenie zasady
równego traktowania w zatrudnieniu,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 6
listopada 2025 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie
z dnia 19 marca 2024 r., sygn. akt VIII Pa 4/23,

- 1. odrzuca skargę kasacyjną;**
- 2. oddala wniosek o przyznanie kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu;**
- 3. odstępuje od obciążania powódki kosztami postępowania ze skargi kasacyjnej.**

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 23 listopada 2019 r. A. K. wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego M. N. w K. kwoty 11.400,00 zł wraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 20 listopada 2019 r. do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem wypowiedzenie umowy o pracę, zasądzenie kwoty 50.000 zł wraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 20 listopada 2019 r. do dnia

zapłaty tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę na podstawie art. 94³ § 3 k.p., a nadto o zasądzenie kwoty 20.000,00 zł wraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 20 listopada 2019 r. do dnia zapłaty tytułem naruszenie zasady równego traktowania w zatrudnieniu na podstawie art. 18^{3d} § 1 k.p.

Sąd Rejonowy w Puławach, wyrokiem z dnia 14 października 2022 r., zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 7.543,50 zł tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 20 listopada 2019 r. do dnia zapłaty (pkt I), zasądził od pozwanego na rzecz powódki 7.543,50zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w związku z mobbingiem wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 20 listopada 2019 r. do dnia zapłaty (pkt II), oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt III).

Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 19 marca 2024 r., oddalił apelację powódki oraz apelację pozwanego (pkt I).

Powódka, reprezentowana przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, zaskarżyła wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie w części, tj. co do punktu I w zakresie, w jakim oddalono jej apelację. Wartość przedmiotu zaskarżenia pełnomocnik skarżącej określił na kwotę 64 913 zł. Zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 94³ § 3 k.p. w zw. z art. 444 § 1 k.c. w zw. z art. 445 § 1 k.c. przez ich niewłaściwe zastosowanie, co skutkowało utrzymaniem w mocy zadośćuczynienia zasądzzonego przez Sąd I Instancji w sytuacji, w której zasądzone zadośćuczynienie jest rażąco zaniżone i nieodpowiadające, wbrew twierdzeniu Sądu II Instancji, standardom wartościowania zadośćuczynienia, jak również rozmiarowi cierpień i dolegliwości zdrowotnych wywołanych mobbingiem oraz czasowi ich trwania, jak również nie stanowi odpowiedniej dolegliwości dla pozwanego, a jego wysokość nie spełnia charakteru represyjnego i prewencyjnego w stosunku do pozwanego na przyszłość.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, a mianowicie: czy zadośćuczynienie za doznaną krzywdę związaną ze stosowaniem mobbingu (art. 94³ § 3 k.p. w zw. z art. 444 § 1 k.c. w zw. z art. 445 § 1 k.c.) przez pracodawcę winno obejmować wyłącznie okres, w którym trwał mobbing, czy również winien

rozciągać się na okres, w którym osoba mobbowana odczuwała w dalszym ciągu skutki i następstwa mobbingu? Ponadto tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa budzących wątpliwość, a to art. 444 § 1 k.c., tj. kwestii dotyczącej pojęcia „wszelkie koszty”, zawartego w tym artykule w zdaniu pierwszym.

Pełnomocnik skarżącej wniósł o „3.1 uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie i przekazanie sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania, ewentualnie 3.2 o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i rozstrzygnięcie sprawy co do istoty, stosownie do art. 398¹⁶ k.p.c., tj. poprzez zasądzenie zadośćuczynienia od pozwanego na rzecz powódki zgodnie z pierwotnym żądaniem (żądaniem pozwu)”. Wniósł też o zwolnienie powódki od kosztów postępowania przez Sądem Najwyższym w całości, a także o przyznanie kosztów pomocy prawnej świadczonej z urzędu w związku ze sporządzeniem i wniesieniem skargi kasacyjnej, oświadczając, że koszty pomocy prawnej udzielonej z urzędu nie zostały uiszczone w całości ani w części.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany wniósł o jej odrzucenie z uwagi na niespełnienie wymogów określonych w art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c. przez brak sformułowania podstaw kasacyjnych skargi w zakresie obejmującym pełne zaskarżenie wyroku Sądu II instancji; ewentualnie o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania, a także o zasądzenie od powódki na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności należy odnieść się do wniosku pozwanego o odrzucenie skargi kasacyjnej.

Zgodnie z art. 398⁴ § 1 k.p.c. skarga kasacyjna powinna zawierać: 1) oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości czy w części; 2) przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie; 3) wniosek o uchylenie lub uchylenie i zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żądanego uchylenia i zmiany.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że ustawowy wymóg sporządzenia skargi kasacyjnej przez zawodowego pełnomocnika pozwala przyjąć, że w razie zaskarżenia jedynie części wyroku sądu drugiej instancji, wymaganie przewidziane w art. 398⁴ § 1 pkt 1 k.p.c. jest spełnione tylko wówczas, gdy skarżący określił precyzyjnie zakres zaskarżenia i zgodny z nim zakres żądania uchylenia lub uchylenia i zmiany zaskarżonego wyroku, odpowiadający także wskazanej wartości przedmiotu zaskarżenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego, z dnia 24 kwietnia 2013 r., III CSK 77/13). Spełnienie wymagania art. 398⁴ § 1 pkt 1 k.p.c. w takiej właśnie formie jest niezbędne w celu określenia zakresu dopuszczalnej ingerencji Sądu Najwyższego w zaskarżony wyrok i zakresu orzekania przez ten Sąd. Z tego względu niedopuszczalne jest pozostawienie w tym zakresie jakichkolwiek wątpliwości, które Sąd Najwyższy musiałby usuwać w drodze zabiegów interpretacyjnych. (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 października 2007 r. V CSK 309/07, OSNC-ZD 2008/3/81, z dnia 2 lipca 2009 r. III UZ 5/09, z dnia 13 lipca 2007 r. V CSK 214/07). Brak korelacji pomiędzy wskazanym w skardze kasacyjnej zakresem zaskarżenia, treścią wniosków skargi kasacyjnej i treścią zarzutów traktuje się w orzecznictwie jako niespełnienie przez skargę kasacyjną jej warunków konstrukcyjnych, o których mowa w art. 398⁴ § 1 k.p.c., co uzasadnia odrzucenie skargi kasacyjnej na podstawie art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c. bez możliwości sanowania tego braku (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 października 2007 r., V CSK 309/07, z dnia 26 czerwca 2009 r., V CNP 40/09, z dnia 10 kwietnia 2013 r., III CSK 64/13, z dnia 24 kwietnia 2013 r., III CSK 77/13, z dnia 2 kwietnia 2014 r., IV CZ 14/14, z dnia 11 grudnia 2014 r., III CZ 54/14).

W skardze kasacyjnej złożonej w niniejszej sprawie widoczny jest brak korelacji pomiędzy zakresem zaskarżenia, treścią zarzutów kasacyjnych, wnioskami skargi a wskazaną przez pełnomocnika skarżącej wartością przedmiotu zaskarżenia.

Skarżąca zaskarżyła wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie w części, tj. co do punktu I w zakresie, w jakim oddalono apelację powódki. Powódka apelacją zaskarżyła rozstrzygnięcie Sądu I instancji w przedmiocie: zasądzenia odszkodowania z tytułu niezgodnego z prawem rozwiązania umowy o pracę w

kwocie 7 543,50 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 20 listopada 2019 r. do dnia zapłaty (powódka w pozwie żądała kwoty 11 400 zł), zasądzenia zadośćuczynienia za krzywdę w związku z mobbingiem w kwocie 7543,50 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 20 listopada 2019 r. do dnia zapłaty (powódka w pozwie żądała 50 000 zł); oraz w przedmiocie oddalenia powództwa w pozostałym zakresie (tj. poza różnicami dotyczącymi żądanej i orzeczonej kwoty odszkodowania oraz zadośćuczynienia, także oddalenia żądania zasądzenia kwoty 20 000 zł z tytułu naruszenia zasady równego traktowania wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 20 listopada 2019 r. do dnia zapłaty tytułem naruszenia zasady równego traktowania w zatrudnieniu).

Z analizy sentencji obu orzeczeń wynika zatem, że oddalenie apelacji powódki wyrokiem Sądu II instancji dotyczyło nie tylko żądania zasądzenia zadośćuczynienia w związku z mobbingiem. Tymczasem zarzuty skarżące, jak trafnie zauważył pozwany w odpowiedzi na skargę kasacyjną, ograniczają się do kwestionowania rozstrzygnięcia w sprawie zadośćuczynienia za krzywdę spowodowaną mobbingiem. Należy jednocześnie zauważyć, że we wnioskach skargi kasacyjnej, skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku nie precyzując zakresu uchylenia (zob. pkt 3.1 skargi kasacyjnej). Ewentualnie, wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i rozstrzygnięcie co do istoty sprawy, tj. przez zasądzenie zadośćuczynienia od pozwanego na rzecz powódki zgodnie z pierwotnym żądaniem tj. żądaniem pozwu (zob. pkt 3. 2 skargi). Oba żądania nie korelują z zakresem zaskarżenia skargą kasacyjną ani z określoną w skardze wartością przedmiotu zaskarżenia.

Mając to na względzie na podstawie art. 398⁶ § 2 w zw. z art. 398⁴ § 1 k.p.c. orzeczono jak w punkcie 1 sentencji.

Sąd Najwyższy w punkcie 2 sentencji postanowienia oddalił wniosek pełnomocnika z urzędu o przyznanie kosztów pomocy prawnej świadczonej z urzędu w związku ze sporządzeniem i wniesieniem skargi kasacyjnej. Rozstrzygnięcie takie wynika z utrwalonego w orzecznictwie stanowiska, że czynności profesjonalnego pełnomocnika ustanowionego przez sąd, które są sprzeczne z zasadami profesjonalizmu, nie uzasadniają przyznania mu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12

lutego 1999 r., II CKN 341/98, OSNC 1999, nr 6, poz. 123 oraz z dnia 14 sierpnia 1997 r., II CZ 88/97, OSNC 1998, nr 3, poz. 40). W orzecznictwie pogląd ten stanowi podstawę nieprzyznania kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu zazwyczaj wtedy, gdy środek prawny sporządzony przez zawodowego pełnomocnika, z powodu wad konstrukcyjnych, podlega odrzuceniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 20 września 2007 r., II CZ 69/07, OSNC 2008/3/41, z dnia 29 kwietnia 2015 r., III CNP 2/15; z dnia 12 marca 2018 r., III CNP 25/17). W ocenie Sądu Najwyższego nie ma podstaw do uwzględnienia wniosku pełnomocnikowi z urzędu o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, skoro sporządzona przez niego skarga kasacyjna zawiera wady konstrukcyjne, nie podlegające uzupełnieniu i skutkujące jej odrzuceniem.

Uwzględniając sytuację życiową i majątkową skarżącej, Sąd Najwyższy na podstawie art. 102 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c., w punkcie 3 postanowienia odstąpił od obciążania jej kosztami postępowania kasacyjnego.

[KK]

[a.ł]